

درآمد: از امیر کبیر به ناصرالدین شاه: تقاضای اینکه شاه دونا مه بنویسد؛ یکی به حمزه میرزا و یکی به مراد میرزا. خواسته که شاه برای حمزه میرزا لفظ "والی" به کار نبرد. مضمون نامه ها در باب شورش و هرزگی باشد که دو فوج آذربایجان کرده اند.

GIIIA 165

هو

قربان خاکپای اقدس همایون حاجت روای مبارکت شوم دو دستخط همایون التفاف فرموده بنگارید یکی به نواب حمزه میرزا اما لفظ والی در حق او مرقوم نفرماید. یکی به نواب سلطان مراد میرزا مضمون این باشد که بعضی از جهال ۲ [دو] فوج آذربایجانی به تحریک یک دو نفر از جهال و اجامره در طهران هرزگی و شیطنتی کردند یک شبانه روز هرزگی کردند داد و فریاد نمودند. اگر چه به سزای خود رسیده و می‌رسند اما به انعم نامدار مرقوم می‌فرماییم که سران سپاه و سایر لشکر نصرت پناه را به کمال مرحمت ما امیدوار بدارید تفصیل را جناب امیر نظام به شما نوشته اند. الامر الاشرف الارفع الاقدس مطاع [کاغذ نقش برجسته ی شیرو خورشید دارد]

پانوشت: عباس اقبال آشتیانی در کتاب خود، میرزا تقی خان امیر کبیر، ص ۱۱۳. در باب آن نوشته: «سواد کاغذی است که امیر در همین موقع به خط میرزا محمد سعید انصاری به ناصرالدین شاه نوشته و در باب اخبار این واقعه به حمزه میرزا و سلطان مراد میرزا که هر دو در این تاریخ برای خواباندن انقلاب خراسان در آن سرزمین بودند به شاه دستور می دهد.» آورده است و در پاورقی چنین نوشته: «عین این مکتوب در جزء مجموعه ای است از مکاتیب که همه به خط یا به دستور امیر کبیر است و تعلق به آقای دکتر [قاسم] غنی دارد.»

متن او در ابتدا «هو» ندارد. عین این نامه را آشتیانی بار دیگر در صص ۱۳۳-۱۳۲ کتاب خود آورده است. عین این نامه در کتاب نامه های امیر کبیر، تدوین آل داود، ص ۱۹۸ آمده است. منبع او کتاب آشتیانی است. حمزه میرزا: حشمت الدوله: فرزند عباس میرزا نایب السلطنه در سال ۱۲۵۵ حاکم زنجان بود و در دوره ی سلطنت محمد شاه والی خراسان بود. در سال ۱۲۶۲ سردار سپاهی بود که همراه با ابراهیم خلیل خان سرتیپ و محمد علی خان سرتیپ علیه حسن خان سالار در خراسان جنگید (به سند شماره ی 29 GIIIA از همین مکاتبات رجوع کنید) اما پس از هشت ماه، امیر کبیر او را به تهران فراخواند و حاکم آذربایجان کرد و در عوض حسام

السلطنه، عموی ناصرالدین شاه را به جای او برای سرکوبی حسن خان سالار فرستاد. او بود که غائله را تمام کرد.

حسام السلطنه : سلطان مراد میرزا دارای سمت های مختلف در دربار قاجار؛ از جمله حکومت خراسان و فارس، کردستان و کرمانشاه در دوره های متفاوت . در عهد صدارت امیر کبیر شورش حسن خان سالار در خراسان را سرکوب کرد.

حسنعلی خان: حسنعلی خان گروسی، امیر نظام: در دروان سلطنت محمد شاه سرهنگ فوج گروس بود و در عملیات محاصره و فتح هرات شرکت داشت. در ۱۲۶۵ به کمک حسام السلطنه به دفع فتنه ی محمد حسن خان سالار و در ۱۲۶۷ به دفع گروهی از بابیان در زنجان مامور شد. بعدها منصب ها و شغل هایی دیگر یافت و همچنین به سالار لشکر (۱۲۹۸) ملقب شد.

The Ghani Collection at Yale